

СТАНОВИЩЕ

ОТ

доц. д-р Дарина Найденова Христова, д.м.
катедра „Хигиена и епидемиология“, ФОЗ, МУ - Варна

за дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен

„Доктор“

по научната специалност „Хигиена“ на тема:

**„Проучване на фактори, влияещи върху работоспособността на
ученици от начален курс на обучение“**

на д-р Станиела Енчева Порожанова, докторант в МУ-Варна

Кратки данни за професионалното развитие на кандидата

Станиела Енчева Порожанова завършва Медицински Университет – Варна през 1996 г. През 2007 г. придобива специалност „Обща медицина“. Основната част от професионалния си път д-р Порожанова преминава като лекар – ординатор (1996-2005г.) в извънболничната и спешната медицинска помощ на територията на Варна и областта. Последните 16 години е асистент в катедрата по „Хигиена и епидемиология“ в МУ – Варна и преподава на студенти от специалностите медицина, рехабилитация, медицинска сестра, акушерка, здравен мениджмънт, ИОЗ, рентгенов лаборант, зъботехник и др.

Д-р Порожанова непрекъснато повишава своята професионална компетентност чрез участия в курсове, специализации с изследователска и образователна насоченост и научни прояви. Повишаването на компетентността и в сферата на детското и обществено здраве има пряко отношение към темата на настоящия дисертационен труд.

Цялата процедура по зачисляване, полагане на изпит за докторски минимум, отчисляване и насочване към публична защита е съобразена със законовите разпоредби и Правилника за РАС на МУ – Варна. Със заповед на Ректора №Р-100-329/20.05.2015 г. д-р Порожанова е зачислена в докторантура в самостоятелна форма за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ на тема „Проучване на фактори, влияещи върху работоспособността на ученици от начален курс на обучение“ в област на въше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1 Медицина и специалност Хигиена (вкл. трудова, комунална, радиационна, училищна и др.) с научен ръководител проф. д-р Теодора Димитрова, д.м. След успешна вътрешна защита, проведена на 14.02.2021 г., със заповед на Ректора №Р-109-93/15.03.2021г. докторантът е отчислен с право на защита.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем 147 стандартни страници и е оформен съгласно изискванията. Структурните раздели на дисертацията са добре балансирани и са в следната логическа последователност:

литературен обзор – 35 страници, цел, задачи, методология на изследването – 10 страници, резултати и дискусия – 63 страници, изводи, препоръки и приноси – 15 страници. Цитирани са 226 литературни източници, от които 20 на кирилица и 206 на латиница. Дисертационният труд включва 36 таблици, 21 фигури и 3 приложения, които много добре представят извършения обем на разработката и дават основа за аналитично обсъждане на резултатите. Литературният обзор обобщава съвременна информация и показва познанията и практическия опит на кандидата в областта на хигиената на детско-юношеската възраст.

Актуалност на темата на дисертационния труд. Докторантът се насочва към една много важна и в практичен, и в обществено – здравен аспект тема: фактори, влияещи върху работоспособността на най-малките ученици от. Ергономичните фактори на училищната среда имат решаващо значение за профилактика на неблагоприятните здравни последици и обезпечаване на оптималното нервно-психическо развитие на детето. С проведеното проучване и разработването на препоръки и предложения за оптимизиране на учебната среда и натоварване на малките ученици, както и с въвеждането на предмети, развиващи опорно-двигателния апарат, физическата и танцова култура (като спорт или танци), докторантката допринася значително за профилактика на здравето, подобряване на училищната работоспособност и успешно възстановяване на баланса и физиологично редуване на натоварванията.

Литературен обзор: теоретичната обосновка и проуване на наличните литературни източници по темата на дисертацията заемат около 25% от общия обем на работата и са добре структурирани в девет раздела. В дълбочина са разгледани въпросите за влиянието на учебната програма върху работоспособността в начална училищна възраст, ролята на сменния режим на обучение като фактор, повлияващ работоспособността в ранна училищна възраст, изкуствата като избираема подготовка и ролята на фактори на училищната среда и ергономия.

Целта на дисертационния труд е прецизно дефинирана: да се проучи влиянието на факторите – обзавеждане с различни размери на чиновете, сменен режим на обучение, балансираност на учебната програма и включване на

избираеми часове по български народни танци върху нивото и динамиките на работоспособността на учениците от начален курс на обучение в град Варна. За постигане на поставената цел са формулирани девет задачи, основна от които се явяват да се установи влиянието на размерите и дизайна на мебелировката на класната стая върху работоспособността на учениците; да се сравнят динамиките в работоспособността при едно- и двусменните режими на обучение на учениците в начален курс и да се проследи динамиката в показателите за финна моторика и координация на движенията като показатели за успеваемост на ученици в начална училищна възраст обучавани при целодневен спрямо полудневен режим. Методологията е детайлно описана. Набирането на участници става от 4 училища на територията на гр. Варна и включва 304 ученика, съобразно прецизно уточнени критерии за включване и изключване.

Резултатите показват, че основните фактори определящи учебната среда в начална училищна възраст на проучените училища в град Варна се явяват нефизиологичната организация на учебния процес и влошените качества на учебната среда, произтичащи от неергономичните работни места в класните стаи. Тези характеристики в зависимост от качествените и количествените си изражения създават риск за нарушения във функционалното състояние на учащите, проявяващи се с нарушените динамики на умствена и физическа работоспособност на децата на възраст от 7 до 10 години. Въпреки иновативните педагогически подходи и усъвършенстваните форми на преподаване на учебния материал, несъобразяването на организацията на учебния процес и материално-техническата база с анатомио-физиологичните особености на учениците, образователната успеваемост и здравето са изложени на риск.

Приноси: изведените от д-р Порожанова приноси са както с оригинален, така и с практико-приложен характер. Особено ценни за практиката са разработените от кандидата прпеоръки. Те са насочени към сменната форма на обучение, обзавеждането на класните стаи с два размера мебели по БДС (според ръста на учениците от съответната възрастова група), балансиране на учебната програма с редуване на

предмети с различна степен на трудност и в частност предлагане в повече училища на вободноизбираемият предмет хореография с изучаване на български народни танци чрез комбинацията на музика, движение и равновесие като стратегия за повишаване на работоспособността.

Авторефератът е изготвен според изискванията и отразява напълно съдържанието на дисертационния труд, представя в детайли основните резултати, изводи и приноси на настоящата работа.

Д-р Порожанова прилага три публикации и научни съобщения във връзка с темата на дисертационния труд.

Лични впечатления: познавам д-р Порожанова от близо 16 години като изключително коректен и етичен колега, професионалист в работата си, раздаващ се за студентите. На мнение съм, че цялата работа по дисертационния труд е допринесла за значителното и израстване и развитие на качествата и на научен изследовател. Високо оценявам иновативността и, както и стремежа и за прецизност и непрекъснато усавършенстване в научната работа.

Представеният дисертационен труд и впечатленията ми от съвместната ми работа с кандидатката ми дават основания да твърдя, че д-р Станиела Порожанова има лично отношение към профилактиката на детското здраве и създаването на училищна среда, подкрепяща високата работоспособност и учебна успеваемост.

Заклучение

Представеният за защита дисертационен труд на тема „Проучване на фактори, влияещи върху работоспособността на ученици от начален курс на обучение“ е съобразен с изискванията на Медицински Университет – Варна. Разработен е значим и важен за общественото здравеопазване научен труд с безспорни теоретични, но и много важни приложни приноси. Темата е навременна и актуална, литературната осведоменост е висока, основната цел и задачите са формулирани ясно и компетентно. В този аспект следва да се отдаде дължимото и на приноса на научния ръководител. Получените резултати дават много голям обем научна информация – аналитично изложени факти, умело представени и интерпретирани, статистически защитени. Оформените алгоритъм, изводи и препоръки са коректни и адекватни на резултатите. Кандидатката има всички основания за научен растеж като специалист в тази специфична област на общественото здравеопазване.

Напълно убедено давам своята *положителна оценка* и предлагам на останалите членове на уважаемото Научно жури да гласуват положително за присъждане на Станела Енчева Порожанова на образователна и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Хигиена“.

18.04.2021г.

Подпис: 
(доц. д-р Д. Найденова, д.м.)